

eu i verden

ET UNDERVISNINGSKONCEPT OM EU'S UDVIKLINGSSAMARBEJDE

MENNESKER ER ET LANDS SANDE RIGDOM

FN's udviklingsorganisation UNDP udgiver hvert år en "Human Development Report", der viser udviklingen i verden indenfor f.eks. indkomst, sundhed og uddannelse. I år har rapporten 20 års jubilæum og den viser, at der er sket store fremskridt, men også, at der er langt igen før fattigdommen i verden er udryddet.

EU OG RED BARNET GIVER ETIOPIENS BØRN EN FREMTID

Etiopien er et af verdens allerfattigste lande. Mere end hvert 10. barn dør, inden det fylder 5 år. Med EU's støtte arbejder Red Barnet for at give de etiopiske børn et håb om en bedre fremtid.

MÅL: UDRYDELSE AF FATTIGDOM I VERDEN

EU er verdens største donor af udviklingsbistand, men kunne gøre endnu mere for verdens fattigste, hvis EU-landene levede op til deres løfter.

KAMP OM DEN POLITISKE DAGSORDEN

EU fører på mange områder politikker, der modarbejder udviklingsbistanden. En del af forklaringen er, at der skal tages hensyn til mange forskellige interesser når EU's politikker vedtages.

Side 5

Side 6

Side 7

Side 10

EU har stor betydning for verdens fattige

EU er verdens største donor af udviklingsbistand og den vigtigste handelspartner for nogle af verdens fattigste lande. Derfor har den Europæiske Unions politik også stor betydning for landenes muligheder for at udvikle sig. Men EU fører desværre på flere områder en politik, der modarbejder udviklingsbistandens målsætning om at bekæmpe global fattigdom. For eksempel betyder den massive støtte til EU's landmænd, at bønderne i udviklingslandene ikke har mulighed for at konkurrere med de europæiske produkter.

I denne avis giver vi dig et overblik over, hvordan EU med udviklingsbistanden støtter verdens fattigste lande. Men også hvordan andre politikker i den Europæiske Union skader de selvsamme lande, og hvorfor det er sådan.

Massiv støtte til EU's landmænd er en katastrofe for udviklingslandene

EU giver årligt 440 milliarder kroner i landbrugsstøtte, blandt andet til nogle af verdens største fødevarerproducenter. Støtten betyder, at fattige landmænd i udviklingslandene ikke har mulighed for at konkurrere med de europæiske produkter.

Side 9

EU er verdens største donor af udviklingsbistand og EU's politiske beslutninger har derfor stor betydning for verdens fattigste. Men EU fører desværre ofte en politik, der modarbejder udviklingsbistandens målsætning om at bekæmpe fattigdom.

EU er en politisk og økonomisk stormagt og har derfor stor indflydelse på resten af verden. De politiske beslutninger, der tages i Bruxelles, har derfor også afgørende betydning for folk udenfor Europa. Europa-Kommissionen og EU's medlemslande er tilsammen verdens største donor af udviklingsbistand. Men en lang række andre EU politikker har ligeledes stor betydning for verdens fattigste lande. Det gælder for eksempel EU's landbrugsstøtte og handelspolitik, hvor EU ofte fører en politik, der skader udviklingslandene. Det er for eksempel tilfældet, når EU giver massiv økonomisk støtte til EU's egne landmænd, og dermed ikke giver de fattige landmænd i udviklingslandene en fair chance for at kunne konkurrere med de europæiske produkter.

EU's modstridende interesser

Det kan virke paradoksalt, at EU gennem udviklingsbistanden hjælper fattige i udviklingslandene samtidig med, at unionen bidrager til at fastholde dem i fattigdom gennem andre politikker. Men det skyldes blandt andet, at der er rigtig mange interesser på spil, når Europa-Kommissionen, Europa-Parlamentet og de 27 medlemslande i Rådet skal blive enige om en fælles politik. Politikere, embedsmænd og lobbyister, der repræsenterer forskellige interesser, kæmper alle om at få indflydelse på EU's politik.

EU-landene har i den seneste traktat, Lissabon-traktaten fra 2009, forpligtet sig til, at unionens politik på alle områder skal arbejde for fattigdomsbekæmpelse for verdens fattigste. Hvis denne målsætning kan føres ud i livet, vil det være et kæmpe fremskridt i kampen mod global fattigdom. Spørgsmålet er imidlertid, om det er realistisk at forene de mange modstridende interesser i EU, så de arbejder i samme retning?

Udgivet af Concord Danmark med støtte fra Europa-Nævnet.

Redaktion: Linne Mogensen, Rasmus Schjødt og Morten Emil Hansen (ansvar.)

Grafisk tilrettelæggelse: Koefoed/Ægir

Tryk: Jørn Thomsen Offset

Oplag: 2.000 eks.

Forside: © European Union, 2010

Concord Danmark er en paraplyorganisation for omkring 35 danske nødhjælps- og udviklingsorganisationer. Vi arbejder for at fremme en mere retfærdig og effektiv udviklingspolitik i EU, til gavn for verdens fattigste.

Læs mere på www.concorddanmark.dk

Concord Danmark

Fælledvej 12
Global Platform, 3. th.
2200 København N.
info@concorddanmark.dk
www.concorddanmark.dk
facebook.dk/concorddanmark

EUROPA-NÆVNET

Parlamentet

Europa-Parlamentet er sammen med Rådet med til at vedtage lovforslagene fra Kommissionen. Medlemmerne af Parlamentet bliver valgt af borgerne i de enkelte medlemslande hvert femte år. Der er i alt 736 medlemmer af Parlamentet, hvoraf 13 er fra Danmark. De danske kandidater er valgt som repræsentanter for de danske folketingspartier, men i EU samarbejder partierne på tværs i forskellige arbejdsgrupper.

© European Parliament-Audiovisual Unit

Lissabon-traktaten

– EU vil kæmpe for verdens fattigste

Tom Petrusik/Actionaid

Gadebørn i Kolkata, Indien. EU har i Lissabontraktaten forpligtet sig til at arbejde for at udrydde fattigdommen i verden.

Siden Rom-traktaten i 1957 har det europæiske samarbejde udviklet sig markant. EU's økonomiske fællesskab er i dag blevet til en Europæisk Union med 27 medlemmer, heriblandt Danmark, som laver regler på en lang række områder, for eksempel handel, miljø, arbejdsmarked, transport m.m. Senest er EU-landene blevet enige om at styrke det udenrigspolitiske samarbejde for at give EU større indflydelse på den globale scene.

ØGET FOKUS PÅ FATTIGDOMS-BEKÆMPELSE

EU's seneste traktat hedder Lissabon-traktaten. Den blev underskrevet af de europæiske medlemsstater i 2007 og trådte i kraft den 1. december 2009. Med Lissabon-traktaten er målsætning-

gerne om bekæmpelse af fattigdom og klimaforandringer blevet markant styrkede, og de udgør en global forpligtelse som EU skal leve op til.

Det indebærer, at EU's institutioner og medlemslande skal sørge for, at der er sammenhæng mellem deres politikker, så eksempelvis handelspolitikken, klimapolitikken og landbrugspolitikken ikke modarbejder målsætningen om fattigdomsbekæmpelse. Samtidig skal EU bidrage til arbejdet med de såkaldte 2015-mål, som er FN's otte mål for global udvikling indenfor områder som fattigdom, børnedødelighed og uddannelse og som verdens stats- og regeringschefer har forpligtet sig til at nå inden 2015.

Baronesse er EU's første udenrigsminister

En af de EU-institutioner, som er ansvarlig for, at EU's politik ikke er skadelig for udviklingslandene, er EU's nye Udenrigstjeneste (European External Action Service). Udenrigstjenesten blev oprettet i 2010 som en konsekvens af Lissabon-traktaten, og er en slags udenrigsministerium for EU. Udenrigstjenestens hovedkvarter er placeret i Bruxelles og har ligesom det danske udenrigsministerium EU-ambassader rundt omkring i verden. EU's første "udenrigsminister" er den britiske baronesse Catherine Ashton.

Sikkerhed eller udvikling?

Tidligere har det været Europa-Kommissionens ansvar både at planlægge EU's udviklingspolitik og føre den ud i livet, men fremover kommer EU's udenrigstjeneste til at spille en stor rolle for planlægningen. Mange udviklingsorganisationer frygter derfor, at EU's udenrigs- og sikkerhedspolitiske interesser vil blive vægtaget højere end hensynet til verdens fattigste, hvilket blandt andet vil få konsekvenser for, hvem der skal have del i EU's udviklingsbistand.

Kommissionen

Europa-Kommissionen består af 27 kommissærer med hver deres embedsværk. Der er én kommissær fra hvert medlemsland, som sidder i fem år ad gangen, og de er ansvarlige for forskellige politiske områder. Kommissionen fremlægger lovforslag, som Rådet og Parlamentet derefter kan vedtage, ændre eller forkaste. Danmarks kommissær er i øjeblikket Connie Hedegaard, som er ansvarlig for klimaområdet. Kommissæren for udvikling hedder Andris Piebalgs og er fra Letland.

© European Union, 2010

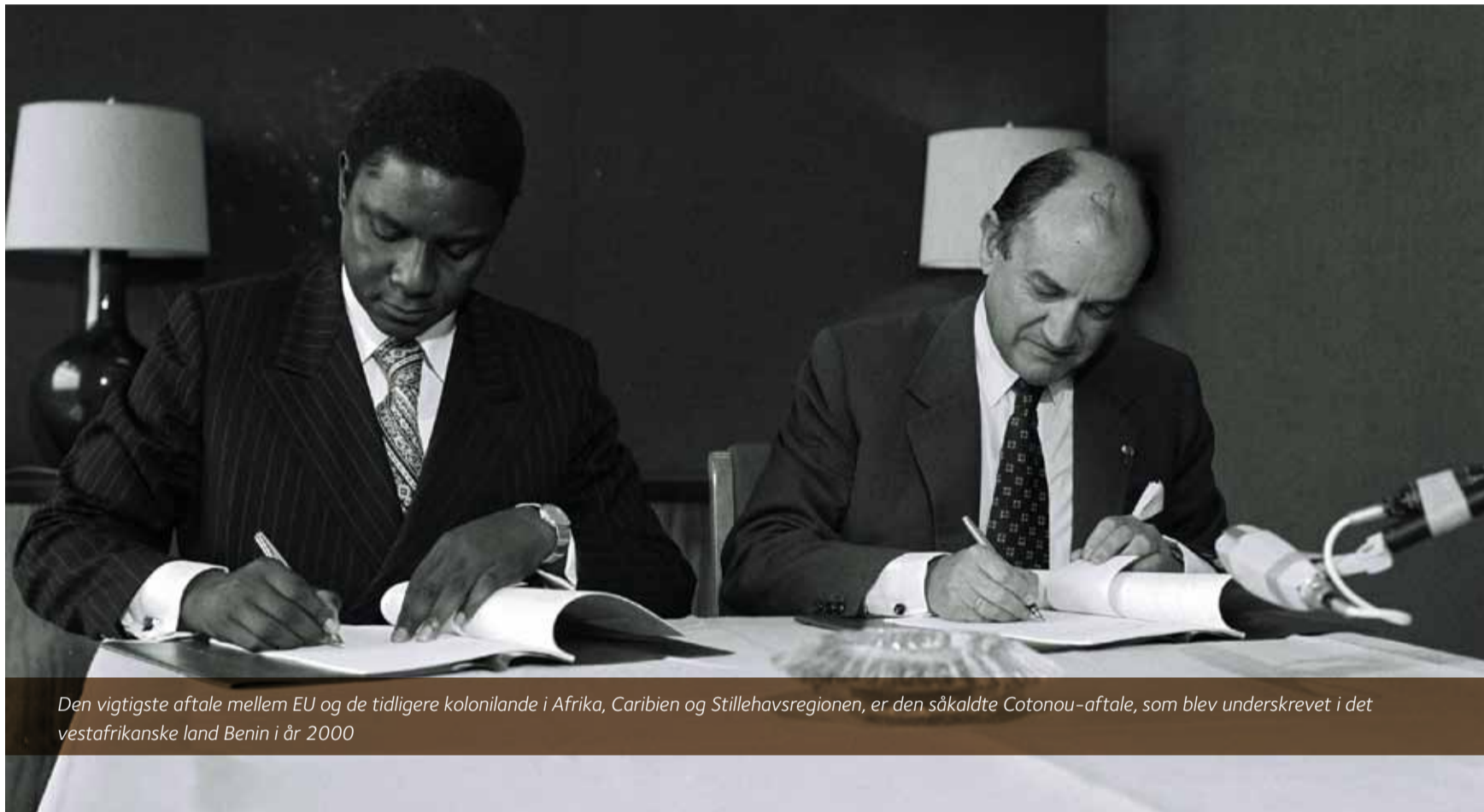
Rådet

Rådet for den Europæiske Union vedtager sammen med Parlamentet EU's love. Rådet består af medlemslandenes ministre som skifter afhængigt af emne: Landbrugsministrene tager beslutninger om landbrugspolitik, udenrigsministrene om udenrigspolitik osv.

© The Council of the European Union

Hvad er den Europæiske Union egentlig?

© European Union, 2010

Den vigtigste aftale mellem EU og de tidligere kolonilande i Afrika, Caribien og Stillehavsregionen, er den såkaldte Cotonou-aftale, som blev underskrevet i det vestafrikanske land Benin i år 2000

EU startede som et samarbejde mellem seks lande for at skabe fred i Europa efter 2. Verdenskrig. I dag er EU en international stormagt, som både påvirker livet for os i Danmark og for milliarder af fattige mennesker rundt om i verden.

Da 2. Verdenskrig sluttede, herskede der tumult og kaos i Europa, og flere af de europæiske lande var i bitter strid efter at have kæmpet på hver sin side under

krigen. Der skulle derfor drastiske midler til at forhindre en gentagelse af den katastrofale verdenskrig.

Spørgsmålet var, hvordan man kunne få store lande som Frankrig, England og Tyskland, som havde været i blodig krig med hinanden, til at samarbejde om et nyt og fredeligt Europa? Løsningen blev at få især Frankrig og Tyskland til at samarbejde om deres fælles økonomiske interesse, nemlig kul- og stålindustrien. For at sikre fred i Europa blev Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab derfor oprettet i 1952 som et samarbejde mellem Tyskland, Frankrig, Belgien, Italien, Luxembourg og Holland.

FÆLLES POLITIK SIDEN 1957

Dette samarbejde blev udvidet al-

lerede i 1957, hvor Rom-traktaten etablerede det Europæiske Økonomiske Fællesskab (EØF). Med det økonomiske samarbejde oprettede landene et fælles marked og en fælles toldunion, hvilket betød, at man fjernede told på varer mellem landene. Derudover blev landene også enige om en fælles landbrugs-, handels- og transportpolitik.

UDVIKLINGSPOLITIK VAR MED FRA BEGYNDELSEN

Da Rom-traktaten blev underskrevet, havde mange europæiske lande kolonier i Afrika, Caribien og Stillehavsregionen. Derfor blev disse fjerne regioner også inkluderet i samarbejdet og man kan ligefrem sige, at udviklingspolitikken var en del af det

europæiske samarbejde allerede fra starten.

Siden har de europæiske kolonier fået selvstændighed og deres egne regeringer, men samarbejdet med EU er fortsat. Den såkaldte Cotonou-aftale (opkaldt efter hovedstaden i det vestafrikanske land Benin) blev underskrevet i år 2000 og danner rammerne for de økonomiske og politiske relationer mellem EU og de tidligere kolonilande i Afrika, Caribien og Stillehavsregionen. Aftalen betyder blandt andet, at EU har forpligtet sig til at hjælpe landene i deres sociale, økonomiske og kulturelle udvikling. EU har derfor fortsat et særligt samarbejde med deres tidligere kolonilande, og en stor del af EU's udviklingsbistand går til disse lande.

DISKUSSIONSPØRGSMAÅL

- Hvilken betydning har det, at fattigdomsbekæmpelse og udviklingspolitik er skrevet ind i Lissabon-traktaten?
- Hvad er fordelene og ulemperne ved at give EU's Udenrigstjeneste ansvaret for udviklingspolitikken?
- Hvilke fordele og ulemper kan der være ved en fælles udenrigs- og udviklingspolitik i EU?

FN – De Forenede Nationer

De Forenede Nationer (FN) blev oprettet efter 2. verdenskrig i 1945 af 51 lande, heriblandt Danmark. Formålet med samarbejdet var at fremme social udvikling, bedre levestandarder og menneskerettigheder. Det var således FN, der forfattede den universelle menneskerettighedserklæring i 1948. I dag har FN 192 medlemslande, og organisationen

er, ud over menneskerettighederne, også kendt for nødhjælp, udviklingsarbejde og fredsbevarende styrker i konfliktområder. Alle EU's medlemslande er medlem af FN, mens EU som organisation fortsat kun har observatørstatus. EU arbejder dog på at få større indflydelse i FN, og vil formentlig i fremtiden få de samme rettigheder som medlemslandene.

Klimaforandringer truer verdens fattige

Det bliver de fattigste, der rammes hårdest af globale klimaforandringer, men resten af verden vil også opleve konsekvenserne i form af kraftigt voksende flygtningestrømme i fremtiden.

Konsekvenserne af den globale opvarmning mærkes over hele verden, men klimaforandringerne rammer særligt verdens fattigste og mest marginaliserede grupper, som typisk bor i udkantsområder, både geografisk og økonomisk. Derfor vil de blive ramt allerhårdest af tørke, oversvømmelser,

jordskred og andre naturkatastrofer.

Antallet af flygtninge og internt fordrevne personer forventes at stige dramatisk i de kommende år, fordi den globale opvarmning vil tvinge mange mennesker på flugt fra f.eks. tørke og oversvømmelser. Ekspertter vurderer, at klimaforandringer i fremtiden kan skabe op imod 100 millioner klimaflygtninge årligt, hvilket betyder, at klimaforandringerne bliver en sikkerhedspolitisk udfordring. Allerede i dag oplever vi et stigende antal lokale konflikter over adgang til mad, landbrugsjord og andre naturressourcer, et problem som især kan true freden og stabiliteten i lande, som i forvejen er skrøbelige.

HUMANITÆR KATASTROFE

Samtidig vokser antallet og om-

fanget af humanitære katastrofer, og behovet for katastrofehjælp forventes derfor at stige kraftigt i de kommende år. Klimaforandringerne medfører stadig flere

og kraftigere tørkeperioder, regnskyl, oversvømmelser og orkaner, katastrofer som allerede nu har påvirket fødevarerproduktionen i en lang række lande. Det betyder markante forandringer. I lavlandslandbruget i Afrika, der er afhængigt af regnvand, skønner FN's klimapanel, at det samlede udbytte fra landbruget vil falde med op til 50 procent allerede i år 2020, hvilket vil øge antallet af sultende med mellem 40 - 170 millioner mennesker.

OVERSVØMMELSER I BANGLADESH
Bangladesh ligger i den Bengaliske bugt, hvor de to store floder Ganges og Brahmaputra løber ud i havet.

Landet er et af verdens fattigste og samtidig et af de mest udsatte for klimaforandringer. Med en befolkning på 160 millioner på et område, der kun er cirka tre gange Danmarks areal, er Bangladesh et af verdens tættest befolkede lande. Hovedparten af landet ligger oven i købet under 12 meter over havets overflade, og de voksende regnmængder skaber derfor oversvømmelser, som truer millioner af menneskers overlevelse. De gentagne oversvømmelser skyller hele landsbyer væk, og saltvandet fra bugten gør jorden ufrugtbar.

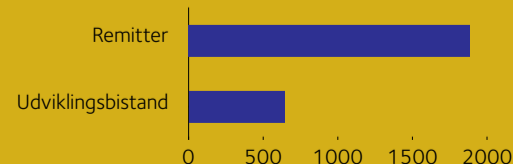
FN's 2015-mål for udvikling

- Mål nummer 1: Udrydde ekstrem fattigdom og sult.
- Mål nummer 2: Sikre grundskoleuddannelse for alle.
- Mål nummer 3: Fremme ligestilling mellem kønnene.
- Mål nummer 4: Reducere børnedødeligheden.
- Mål nummer 5: Reducere dødeligheden blandt gravide og fødende kvinder.
- Mål nummer 6: Bekæmpe hiv/aids, malaria og andre sygdomme.
- Mål nummer 7: Sikre miljømæssig bæredygtig udvikling.
- Mål nummer 8: Skabe et globalt partnerskab for udvikling.

Sender milliarder hjem

Mange migranter, der slår sig ned i de vestlige lande sender penge hjem til deres fattige familier i udviklingslandene. De penge de sender hjem kaldes remitter, og de kan have meget stor indflydelse på økonomien i de fattige lande. For eksempel består halvdelen af det centralasiatiske land Tadjikistans bruttonationalindkomst af penge, der sendes hjem af tadjikker der arbejder i udlandet. På globalt plan viser undersøgelser, at remitter til udviklingslandene udgør et næsten tre gange så stort beløb som den samlede udviklingsbistand fra den vestlige verden.

Penge i milliarder kroner til udviklingslandene

Demokrati på ghanesisk

Det vestafrikanske land Ghana kunne i 2007 fejre 50 års jubilæum som det første land i Afrika som gik fra at være en britisk koloni til at blive et selvstændigt demokratisk land. Ghana var siden i perioder præget af diktatur, men har siden 1992 udviklet sig i en demokratisk retning. I 2009 skiftede magten for anden gang i Ghanas historie på fredelig vis fra én demo-

kratisk valgt leder til en anden og Ghana fremstår på mange måder som mønsterelev, når det kommer til demokrati i Afrika. Men det betyder ikke, at demokratiet fungerer som i Danmark. For eksempel er der omfattende korruption på alle niveauer i det ghanesiske samfund, hvilket især er et problem for de mange fattige i landet.

Actionaid

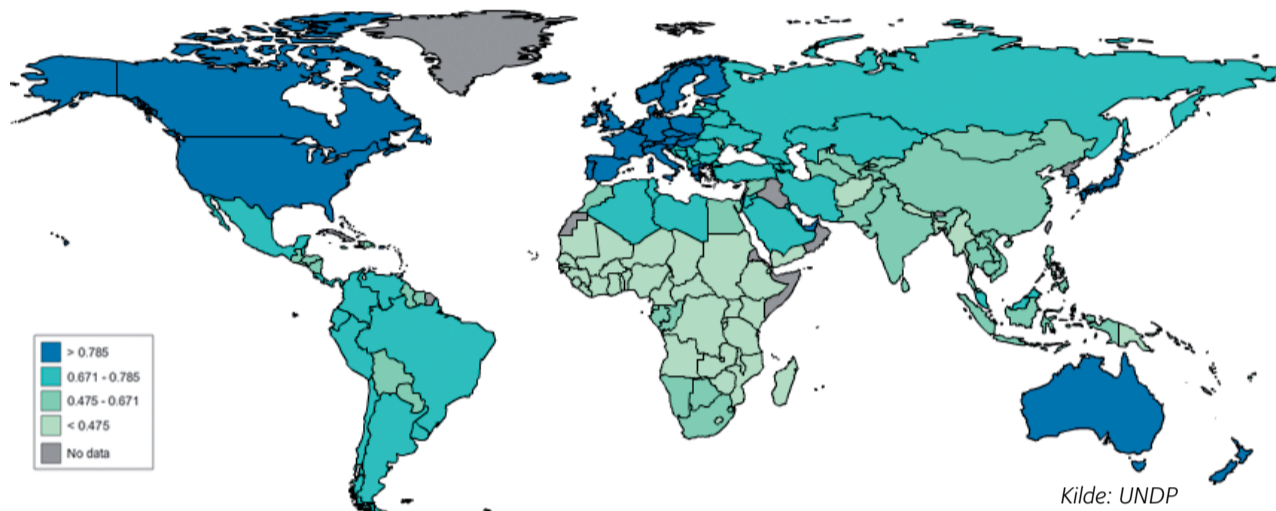
FN: Mennesker er et lands sande rigdom

Økonomisk og menneskelig udvikling hænger uløseligt sammen – men hvad der skaber udvikling har været diskuteret i årtier. Mens nogle mener, at udvikling kan måles ud fra landenes bruttonationalprodukt (BNP), mener FN, at man også bør se menneskelig udvikling.

“Human Development Report” udgives hvert år af FN’s udviklingsorganisation UNDP, og har fra starten lagt vægt på, at udvikling ikke kun handler om økonomisk velstand – men også menneskelig udvikling indenfor eksempelvis uddannelse og sundhed. Selvom fattige landes indtægter bestemmer rammerne for, hvor meget de kan investere i f.eks. uddannelse og sundhed, er det ikke ligegyldigt, hvilken økonomisk vækst landene prioriterer, og hvordan gevinsterne fordeles i samfundet.

Der er mange eksempler på lande med høj økonomisk vækst, som udelukkende gavner den politiske og økonomiske elite, mens hovedparten af befolkningen fortsat lever i dyb fattigdom. Det er derfor helt afgørende, at den økonomiske vækst kombineres med klare fattigdomsorienterede strategier, som inkluderer de fattigste befolkningsgrupper, f.eks. gennem investeringer i uddannelse og sundhed.

Millioner af mennesker over hele verden kæmper hver dag for en mere retfærdig verden. Fra

Kilde: UNDP

Verdenskortet viser menneskelig udvikling i verdens lande. Jo lysere den blå farve er, jo lavere er landets indkomst og niveaue for sundhed og uddannelse.

præsidenter til lokale ildsjæle i Afrikas landsbyer er der mennesker, som gør en enestående forskel i kampen for at udrydde global fattigdom. Og den gode nyhed er, at vi efterhånden ved, hvad der virker, og hvad der ikke virker.

Der er bred enighed om, at investeringer i sundhed og uddannelse er helt afgørende for at komme fattigdom til livs. Sunde og uddannede mennesker er nemlig mere produktive, hvilket afspejler sig i et lands økonomiske vækst. Men det kræver også demokratiske politiske systemer og velfungerende politiske institutioner, der tager ansvar for befolkningens velfærd, hvis udviklingen skal lykkes og have en langsigtet effekt. Selvom udviklingsbistand ikke kan skabe udvikling i sig selv, kan den hjælpe med at give fattige lande det nødvendige økonomiske råderum til at investere i sundhed, uddannelse og udviklingen af demokrati.

© ECHO/Susana Perez Diaz

Rettigheder og udvikling

Mange danskere forbinder bistand med akut nødhjælp i forbindelse med store katastrofer, som jordskælvet i Haiti i 2010. Men hovedparten af bistanden går til langsigtet udvikling. Det handler f.eks. om at støtte lokalbefolkningen i kampen for deres rettigheder, ved at give mennesker de nødvendige redskaber til at påvirke deres lokale eller nationale politikere.

I Nicaragua uddanner den danske udviklingsorganisation IBIS den fattige befolkning i at deltage i de lokale beslutningsprocesser. Det EU-støttede projekt styrker også de lokale organisationer og dermed demokratiet i Nicaragua. IBIS’ projekt er et eksempel på, hvordan man kan arbejde for at skabe en mere retfærdig politik i udviklingslandene ved at støtte mennesker, der vil gøre en forskel. I dag arbejder de fleste danske organisationer med rettigheder og styrkelse af civilsamfundet i udviklingslandene.

DISKUSSIONSPØRGSMÅL

- Hvad betyder begreberne fattigdom og udvikling i dag?
- Hvad kan EU gøre for at skabe udvikling i de fattige lande?
- Hvad kan et lands regering gøre for at skabe udvikling?
- Hvad skal der til for at nå FN’s udviklingsmål inden år 2015?

EU's hjælpende hånd til Nigerias børn

Millioner af børn dør hvert år af sygdomme, der kan forhindres. Mellem 2002 og 2009 støttede EU Nigeria med 750 mio. kr. for at forbedre hospitalssystemet og sørge for, at børn bliver vaccineret mod sygdomme som polio, stivkrampe, mæslinger og meningitis. Før projektet blev gennemført, var det kun 1,7 procent af Nigerias børn, der blev vaccineret mod de livsfarlige børnesygdomme. Nu bliver over 80 procent af børnene i Nigeria vaccineret, og hospitalssystemet er meget bedre end før projektet startede.

© EC/ECHO/Claire Barrault

Med EU's hjælp får fattige børn i Etiopien mulighed for at gå i skole.

Peterik Wagers/Panos Pictures/ActionAid

EU og Red Barnet giver Etiopiens børn en fremtid

Fakta om Etiopien

I Etiopien lever langt størstedelen af befolkningen i fattigdom:

- Den forventede levealder er 53 år for mænd og 58 år for kvinder (i Danmark er det 76 år og 81 år).
- Kun omkring 50 procent af de etiopiske mænd og 35 procent af de etiopiske kvinder kan læse og skrive.
- Sundhedsvæsenet er i meget dårlig stand, og der er mangel på både medicin og uddannet hospitalspersonale.
- Hovedindtægten i landet kommer fra landbruget, hvor omkring 85 procent af befolkningen arbejder.

Etiopien er et af verdens allerfattigste lande. Mere end hvert 10. barn dør, inden det fylder 5 år. Med støtte fra EU er Red Barnet med til at give de etiopiske børn et håb om en bedre fremtid.

nød på grund af mangel på mad og drikke.

MED EU'S HJÆLP GIVER RED BARNET ETIOPIENS BØRN EN FREMTID

For at hjælpe de fattige i Etiopien giver EU penge til ikke-statslige udviklingsorganisationer, som arbejder i landet. En af de organisationer, der har fået penge, er danske Red Barnet. Med pengene fra EU hjælper Red Barnet ved at bygge ordentlige skoler, som skal hjælpe de etiopiske børn til at forbedre deres fremtid.

I Etiopien er skolen en luksus, de færreste har adgang til. Hvis man bor på landet, er der ofte langt til skolerne, og børnene er stuede sammen på meget lidt plads. Samtidig er skolerne nedslidte, de er bygget af komøg og aske, og skolebøgerne koster penge. Penge som kun meget få har råd til at betale. Derfor er det kun ca. 18 procent af de etiopiske børn, der når det 5. klassetrin.

Med de nye skoler, har 8000 flere børn mulighed for at gå i skole. Målet har især været at nå helt ud til de mest udsatte børn, som ellers risikerer at skulle tjene penge som prostituerede eller skopudser i byerne for at overleve.

På skolen lærer børnene at læse, skrive og regne, ligesom i Danmark. Men de lærer også om deres rettigheder, og hvordan man undgår at blive smittet af livstruende sygdomme.

Etiopien har været hårdt ramt af katastrofer, og derfor har blandt andet EU støttet det fattigdomsplagede land med mere end 15 milliarder kroner siden 1975. Ud over de mange milliarder til udviklingsprojekter har EU også flere gange ydet nødhjælp under de værste katastrofer som hungersnød og tørke. I de tilfælde har EU hjulpet de hårdest ramte etiopiere med livsvigtige fornødenheder som mad, medicin og rent drikkevand.

Situationen i landet har især været slem for de etiopiske børn, som ofte bliver de første ofre, når katastroferne rammer. Et af problemerne i Etiopien er, at når landet rammes af tørke, påvirkes rigtig mange mennesker. 85 procent af Etiopiens befolkning lever af landbrug, og når jorden tørrer ud, mister de både deres indtægt og levebrød. Det betyder, at flere millioner mennesker ender i akut

Panos Pictures/ActionAid

Bistand kan bidrage til undertrykkelse

Regeringen i Etiopien er korrump, og den misbruger ofte sin magt til at undertrykke befolkningen. Ifølge en rapport fra menneskerettighedsorganisationen Human Rights Watch er der store problemer med, at den Etiopiske regering udnytter udviklingsbistanden til at undertrykke politiske modstandere. Blandt andet får de fattige bønder, der ikke har stemt på regeringspartiet, ikke lov til at deltage i de programmer det internationale samfund har igangsat i landet. Derudover bliver flere af pengene brugt på propaganda i skolerne, så børnene manipuleres til at støtte regeringspartiet.

Efter valget i 2005 blev 193 mennesker dræbt og 30.000 fængslet, da de demonstrerede mod regeringens valgsvindel, og i dag er oppositionen sat fuldstændig ud af spillet.

Piger får tid til at gå i skole

Pligterne er mange for pigerne i Karamoja i Uganda. Det kan tage flere timer hver dag at hente vand til familien, så pigerne har ikke tid til at gå i skole. Den danske udviklingsorganisation ADRA Danmark sikrer bedre adgang til rent vand med støtte fra Europa-Kommissionen. Projektet går ud på at bore nye brønde og genopbygge de gamle og ødelagte brønde. Derudover bliver der bygget nye soldrevne vandsystemer og oprettet vandkomiteer, som skal tage sig af vedligeholdelse og drift af de forskellige vandsystemer.

Georgie Scott/ActionAid

Mål: Udryddelse af fattigdom i verden

EU er verdens største donor af udviklingsbistand, men kunne gøre endnu mere for verdens fattige, hvis EU-landene levede op til deres løfter.

Europa-Kommissionen bruger hvert år cirka 80 milliarder kroner på bistand. Pengene går både til nødhjælp ved katastrofer, som for eksempel oversvømmelserne i Pakistan i 2010, og til langsigtet udvikling, blandt andet støtte til bedre uddannelse og sundhed. Hertil kommer, at de enkelte medlemslande også har deres egne udviklingspolitikker. For eksempel bruger Danmark årligt omkring 15 milliarder kroner på udviklingsbistand. Tilsammen udgør Europa-Kommissionens og EU-landenes bistand næsten 60 procent af verdens samlede udviklingsbistand, i alt omkring 367 milliarder kroner, der går til 150 forskellige lande.

DEMOKRATI OG 2015-MÅLENE

Det overordnede mål for EU's udviklingsbistand er udryddelsen af fattigdom i verden. Siden vedtagelsen af 2015-målene i år 2000 har bistanden desuden været centreret omkring disse otte mål.

Derudover tager udviklingspolitikken udgangspunkt i Europas demokratiske værdier. Det betyder, at EU arbejder for, at udviklingslandene skal beskytte befolkningens menneskerettigheder, arbejde for ligestilling og sikre social retfærdighed.

Samtidig er det vigtigt, at udviklingslandene tager ansvar for deres egen udvikling, så de i fremtiden kan klare sig uden EU's hjælp.

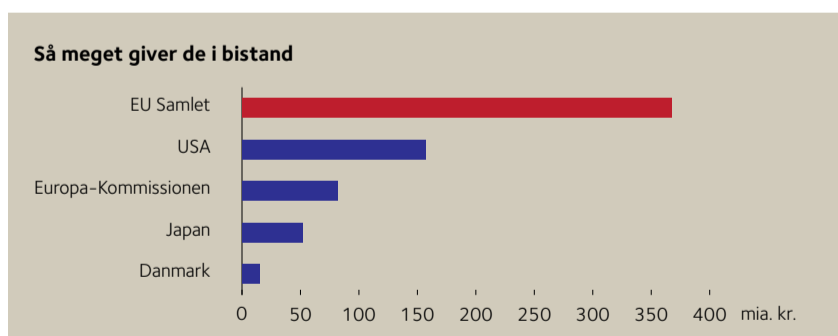

Kate Holt/Shoof The Earth/ActionAid

EU-landene bryder deres løfter om udviklingsbistand til verdens fattigste. Havde de levet op til løfterne i 2009 ville der have været hele 141 milliarder kroner mere at gøre godt med.

Vi har sikkert alle oplevet en situation, hvor nogen gav os et løfte, som de ikke holdt. Resultatet er, at han eller hun har mistet sin troværdighed. Det er den samme situation for EU.

Andris Piebalgs, EU's kommissær for udvikling (blogs.ec.europa.eu/piebalgs)

MERE OG BEDRE BISTAND

Selvom EU er verdens største donor af udviklingsbistand, står det klart, at der er brug for både flere penge og en mere effektiv udnyttelse af udviklingsbistanden, hvis vi skal kunne nå 2015-målene. Derfor besluttede EU's medlemslande i 2005, at EU-landene samlet set skulle bruge minimum 0,56 procent af deres indkomst på udviklingsbistand i 2010. Senest i 2015 skal de 15 "gamle" EU-lande desuden op på 0,7 procent af deres nationale indkomst. Samtidig skal der være bedre sammenhæng mellem medlemslandenes udviklingshjælp, så der ikke laves dobbeltarbejde.

DER MANGLER 141 MILLIARDER KRONER

Men på trods af de gode intentioner er der fortsat langt til målet. Der var i 2010 kun fire EU-lande, der gav 0,7 procent eller mere i udviklingsbistand, og de fleste lande når sandsynligvis ikke derop inden 2015.

Faktisk faldt EU's udviklingsbistand med 7,5 milliarder kroner fra 2008 til 2009 på grund af den økonomiske krise. Samlet set gav EU-landene dermed kun 0,42 procent af deres indkomst til udviklingsbistand i 2009. Havde EU-landene holdt deres løfte om at give 0,56 procent, ville der have været 141 milliarder kroner mere til verdens fattigste – et beløb, der svarer til den samlede årlige indkomst for hele befolkningen i verdens 12 fattigste lande.

Det vil derfor gøre en enorm forskel for verdens fattigste, hvis EU's medlemslande levede op til deres løfter. Som EU's kommissær for udvikling, Andris Piebalgs, fornylig skrev på sin blog, er det enormt skadeligt for EU's troværdighed, når landene ikke lever op til deres løfter.

DISKUSSIONSPØRGSMÅL

- Er det rimeligt, at EU-landene skal bruge flere penge på udviklingsbistand, når der er økonomisk krise, og vi i forvejen er dem, der giver mest?
- Er det et problem, at EU-landene ikke lever op til deres løfter om udviklingsbistand?
- Er EU's mål om udryddelse af fattigdom i verden realistisk?
- Hvordan bør EU reagere på den politiske situation i Etiopien?

Fødevarerikkerhed

Ifølge FN er der omkring en milliard mennesker i verden, der sulter. Sult er primært et problem i udviklingslandene, og først og fremmest i Afrika syd for Sahara, hvor én ud af tre mennesker er underernærede. Fødevaremangel er klart mest udbredt blandt befolkningen på landet, hvor mellem 70 og 80 procent af verdens underernærede lever. De resterende 20-30 procent er

hovedsageligt fattige fra landet, der er rejst til byen i håb om et bedre liv men som forsat lever i sult. Mens befolkningerne i verdens fattigste lande bruger 50-80 procent af deres indkomst på mad, bruger vi i EU i gennemsnit 16 procent. Det betyder derfor også, at fattige mennesker er langt mere udsatte for stigninger i de globale fødevarerpriser.

ActionAid

EU-landene giver med den ene hånd og tager med den anden

EU er en stormagt internationalt, og EU's handlinger har stor betydning for udviklingslandene. EU er ikke alene verdens største donor af udviklingsbistand men også den vigtigste handelspartner for mange udviklingslande.

EU-landene har for længst indset, at bistand alene ikke er tilstrækkeligt, hvis 2015-målene skal nås. Det er nødvendigt, at alle EU's politikker, der påvirker udviklingslandene, trækker i samme udviklingsvenlige retning. Dette princip kaldes "politik-kohærens", og er i de seneste år rykket højere op på den politiske dagsorden i EU. I bund og grund betyder politik-kohærens, at der skal være sammenhæng mellem EU's forskellige politikker, og at de forskellige politikker ikke må modarbejde fattigdomsbekæmpelsen.

FORPLIGTIGEDE TIL AT SIKRE SAMMENHÆNG

Både i Lissabon-traktaten og i Den Europæiske Konsensus om

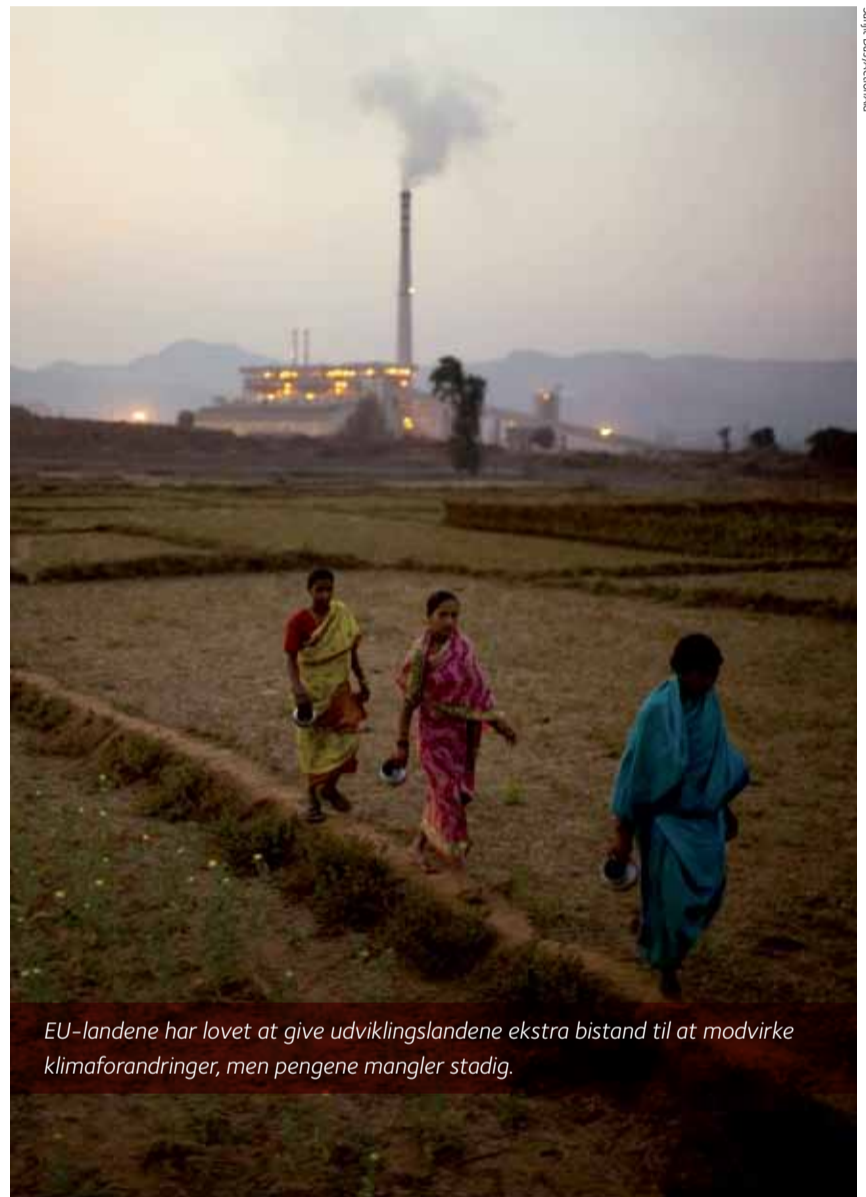
Udvikling, som er grundlaget for EU's udviklingspolitik, har EU-landene forpligtet sig til at sikre politik-kohærens – og det er da også svært at finde fornuftige argumenter for, at EU fører politikker på forskellige områder, som modarbejder hinanden.

USAMMENHÆNGENDE POLITIK

På trods af de gode hensigter og det faktum, at EU og medlemslandene har forpligtet sig til at sikre sammenhæng, er der stadig masser af eksempler på EU-politik, der går stik imod målet om fattigdomsudryddelse. I rapporten "Spotlight on Policy Coherence" fra oktober 2009 har den europæiske sammenslutning af udviklings- og nødhjælpsorganisationer, Concord Europe, sat fokus på EU's politikker inden for klimaforandringer, handel, migration og det finansielle system. Af rapporten fremgår det, at der stadig er lang vej til kohærens på disse områder, og at EU ikke tager tilstrækkeligt hensyn til konsekvenserne af EU's politik for udviklingslandene.

DANMARK ER BAGUD

I den danske regerings udviklingsstrategi fra 2010, "Frihed fra Fattigdom, Frihed til Forandring" slås det fast, at udviklingspolitik og bistand alene ikke er tilstrækkeligt til at bekæmpe fattigdom, og at Danmark derfor vil bidrage

Sange Das/ActionAid

EU-landene har lovet at give udviklingslandene ekstra bistand til at modvirke klimaforandringer, men pengene mangler stadig.

til at styrke sammenhængen mellem forskellige politikområder til gavn for udviklingslandene. I modsætning til for eksempel

Sverige og Holland har Danmark imidlertid stadig ikke taget nogen konkrete initiativer til at sikre kohærens i praksis.

EU modarbejder fattigdomsbekæmpelse

Jane Hehn/ActionAid

EU's handlingsplan for politik-kohærens blev vedtaget af Rådet i slutningen af 2009 og indeholder fem områder, som i særlig grad vil være i fokus. Der er imidlertid stadig store udfordringer indenfor alle fem områder:

Handel og finans EU's handelsaftaler med udviklingslandene betyder ofte, at landene ikke selv kan bestemme deres økonomiske politik. På finansområdet flyttes mange milliarder kroner hvert år ud af udviklingslandene af europæiske virksomheder, som ikke betaler den skat, de burde. Udviklingslandene går dermed glip af penge, der kunne bruges til at finansiere udvikling.

Klimaforandringer EU-landene har ved klimatopmøderne i både København i 2009 og Cancun i 2010 lovet at give udviklingslandene nye midler til tilpasning til klimaforandringer. Der er imidlertid ikke meget, der tyder på, at de har tænkt sig at leve op til løfterne.

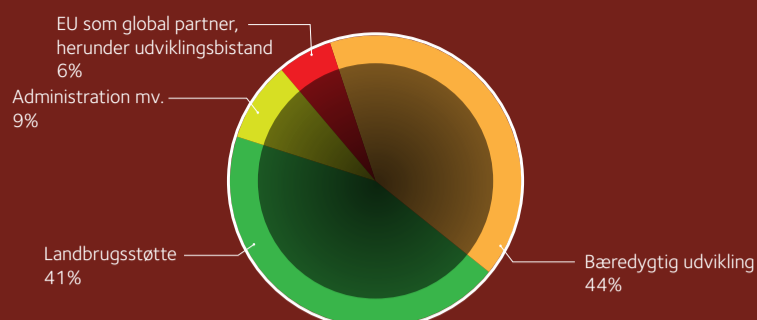
Fødevarerikkerhed EU's enorme landbrugsstøtte undergraver muligheden for at udvikle bæredygtige landbrug i udviklingslandene. Derudover tømmer EU's effektive fiskerflåde de afrikanske farvande for de fisk, kontinentets fattige fiskere skulle leve af.

Migration EU's politik handler hovedsageligt om at forhindre mennesker fra udviklingslandene i at komme ind i EU – koste hvad det vil. Hvert år dør tusindvis af mennesker i forsøget på at komme ind i EU.

Sikkerhed og konfliktforebyggelse EU bidrager stadig til at holde konflikter ved lige rundt omkring i verden. Blandt andet har EU betalt over en milliard kroner til Marokko for fiskerirettighederne i farvandet ud for landet Vestsahara, som er besat af Marokko. Pengene er med til at forlænge den ulovlige og brutale besættelse.

EU's budget

EU's budget var i 2010 på omkring 1.054 milliarder kroner. Det svarer til cirka 1,2 procent af medlemslandenes samlede bruttonationalindkomst. Omkring 40 procent af EU's budget går til landbrugsstøtte. Det svarer til omkring 440 milliarder kroner om året. Den anden store post på budgettet, "bæredygtig udvikling", dækker først og fremmest over EU's strukturfonde.

Afrikanske kvinder knokler i marken med primitive redskaber, mens EU's landmænd modtager milliarder i støtte fra EU.

Sven Borfny/Fanos Pictures/Actonbild

helt afgørende, hvis udviklingslandene skal gøre sig håb om, at nå 2015-målene om at reducere fattigdom og sult. Men udfordringerne er enorme. Fødevarerproduktionen i Afrika er faldet de sidste 30 år til trods for, at det afrikanske kontinent har gode muligheder for at brødføde sig selv. Årsagen er dels, at landbruget har et kolosalt behov for investeringer – men også at de rige lande eksporterer billige landbrugsprodukter produceret med støtte, som skaber et unfair marked, hvor de fattige lande taber i kampen mod de rige.

EU-landene har siden 2008 været forpligtigede til at offentliggøre modtagerne af den europæiske landbrugsstøtte, og de største vindere er bl.a. nogle af verdens største sukker- og mælkeproducenter. I Danmark er det især de store godser med en stor landbrugsproduktion, der nyder godt af landbrugsstøtten.

EU's landbrugsstøtte katastrofal

EU's massive støtte til de europæiske landmænd undergraver udviklingen af levedygtige landbrug i udviklingslandene.

EU har siden 2. verdenskrig givet økonomisk støtte til de europæiske landmænd for at kunne garantere fødevarer i Europa. I dag er det ikke længere et problem at producere mad nok til EU's befolkning. I stedet har den europæiske landbrugsstøtte negative konsekvenser for fødevarerproduktionen i nogle af verdens fattigste lande.

Omkring 40 procent af EU's budget går til landbrugsstøtte, hvilket svarer til ca. 440 milliarder kroner årligt. Det er fem gange så meget som Kommissio-

nens udviklingsbistand og langt mere end udviklingsbistanden fra Kommissionen og medlemslandene tilsammen.

EU's enorme støtte til de europæiske landmænd betyder, at de kan sælge deres landbrugsvarer til priser, som er langt under produktionsprisen i nogle af verdens fattigste lande. Konsekvensen er, at de fattige landmænd ikke kan konkurrere med de europæiske produkter på verdensmarkedet og må se sig udkonkurreret på deres egne hjemmemarkeder, hvor de europæiske produkter i kraft af landbrugsstøtten er væsentlig billigere og derfor finder vej til supermarkedshylderne og de lokale markeder.

LANDBRUGSUDVIKLING ABSOLUT NØDVENDIG

Både FN og Verdensbanken anser udviklingen af landbruget for

Landbrugsstøtten gør EU konkurrencedygtig

Hos de danske landmænd og fødevarerindustri i interesseorganisationen Landbrug og Fødevarer har man ikke principielt noget imod at afskaffe EU's landbrugsstøtte. Problemet opstår, hvis EU afskaffer støtten uden, at andre lande gør det samme. Når der diskuteres reduktion af landbrugsstøtten i EU, mangler der ifølge organisationen et større fokus på det globale perspektiv. Det er ikke kun de europæiske lande, der er i konkurrence med hinanden. De er også i konkurrence med lande som USA og Brasilien, som yder massiv støtte til deres landmænd.

Derudover er det et problem for forbrugerne, hvis billige landbrugsvarer fra udviklingslandene udkonkurrerer de europæiske produkter. EU regulerer nemlig ikke blot landbrugsmarkedet gennem landbrugsstøtten, der er også fastsat strenge kvalitetskrav til de produkter, som kan handles i Europa. Hvis støtten fjernes, vil de europæiske forbrugere formentlig kunne købe billigere varer, men det vil så i stedet være langt sværere at gennemskue kvaliteten af disse varer.

Det skal gøres i fællesskab

Hvis EU skal fjerne landbrugsstøtten, bør det gøres i samarbejde med andre landbrugsproducerende lande, eksempelvis igennem samarbejdet i verdenshandelsorganisationen WTO. Landene vil herigennem kunne blive enige om niveauet for landbrugsstøtten, samt fælles kvalitetskrav indenfor eksempelvis miljø og dyrevelfærd.

DISKUSSIONSPØRGSMAÅL

- Hvorfor er EU's landbrugsstøtte et problem for udviklingslandene?
- Kan du komme i tanke om andre EU-politikker, der skader udviklingslandene end dem der er nævnt her på siden?
- Hvorfor kan det være nemmere sagt end gjort at sikre, at EU ikke har politikker, der skader udviklingslandene?

EU's beslutningsproces I

Lobbyarbejdet er en vigtig del af EU's måde at træffe beslutninger på. Det hænger sammen med EU's beslutningsproces: Først skal Kommissionen fremlægge et forslag til den nye politik. Det er kun Kommissionen, der kan fremsætte lovforslag i EU. Når et lovforslag skal skrives, rådfører Kommissionen sig med blandt andet repræsentanter fra de forskellige medlemslande og interesseorganisationer. Det er især i denne fase, at lobbyisterne har mulighed for at påvirke dagsordenen.

© European Union, 2010

Kamp om den politiske dagsorden

Når man læser om, hvordan EU's politikker til tider modarbejder hinanden, kan man godt undre sig over, hvorfor det er sådan. Hvorfor afskaffer man ikke landbrugsstøtten, når man nu ved, at den modarbejder målsætningen om fattigdomsbekæmpelse og arbejdet med at opbygge landbruget i udviklingslandene?

En del af forklaringen er, at der er rigtig mange interesser på spil i EU, og mange forskellige personer og grupper er med til at påvirke de beslutninger, der bliver truffet. Ud over Kommissionen, Parlamentets 736 medlemmer og de 27 medlemslande i Rådet, er der et utal af interesseorganisationer, der forsøger at få indflydelse på den politiske dagsorden.

De fleste store organisationer har derfor et kontor i Bruxelles, så de er tæt på de politiske beslutninger. På den måde har organisationerne mulighed for at mødes med medlemmer af eksempelvis Europa-Kommissionen og Europa-Parlamentet, når der diskuteres et emne, organisationen er interesseret i. Organisationerne kan samtidig påvirke de beslutninger, der bliver truffet, ved at give politikere og embedsmænd værdifuld baggrundsviden og gode argumenter.

Dette er også en metode, flere danske organisationer bruger, heriblandt interesseorganisationerne Dansk Erhverv, Landbrug og Fødevarer og alle de fem danske regioner som har kontor i Bruxelles.

FATTIGE HAR OGSÅ BRUG FOR LOBBYISTER

I alt arbejder 15.000 lobbyister hver dag på at få indflydelse på EU's politik, og udviklingslandenes interesser drukner nemt, når de store virksomheder gør deres indflydelse gældende.

De europæiske udviklings- og nødhjælpsorganisationer har nemlig kun begrænsede midler til at gøre godt med, hvilket gør det

Aktivister fra Actionaid opfordrer EU's ledere til at overholde deres løfter om at nå 2015 målene.

T.v. Franske landmænd kæmper for at beholde EU's landbrugsstøtte.

sværere at påvirke den politiske dagsorden. Mange organisationer samarbejder derfor med paraplyorganisationen Concord Europe. Netværket har sekretariat i Bruxelles og nationale platforme i 25 af de 27 medlemslande – en struktur der gør det muligt at arbejde koordineret for at få indflydelse både på EU-niveau og i medlemslandene.

Concord Europe repræsenterer omkring 1600 europæiske udviklings- og nødhjælpsorganisationer, heriblandt danske organisationer som Folkekirkens Nødhjælp, Mellemløst Samvirke, IBIS og Red Barnet.

Udviklingsorganisationerne har normalt et godt samarbejde med de politikere og embedsmænd, der arbejder med udviklingsbistand – for eksempel kommissæren for udvikling, lettiske Andris Piebalgs. Det er straks mere vanskeligt at blive hørt, når det drejer sig om de politikere og embedsmænd, der arbejder med områder som handel og landbrug.

SVÆRT AT AFSKAFTE LANDBRUGSSTØTTE

Især når det kommer til EU's landbrugsstøtte, er der meget stærke interesser, der arbejder for

at støtten bevares. I 2010 vedtog Europa-Parlamentet en rapport, der fastslår, at støtten bør fastholdes på minimum det eksisterende niveau, og 22 af EU's 27 landbrugsministre har også meldt ud, at de er imod at sænke støtten.

Det er især i Syd- og Østeuropa, at landmændene lægger et stort pres på deres regeringer. De franske landmænd er berygtede for at blokere al trafik i Paris og Bruxelles med deres traktorer, hvis nogen rører ved deres støttepenge, og for de østeuropæiske lande var landbrugsstøtten en væsentlig årsag til, at de ønskede medlemskab af EU.

Christophe Hedring/Actionaid

© European Union, 2010

EU's beslutningsproces II

Når Kommissionen har offentliggjort et lovforslag, skal det vedtages af ministrene fra EU-landene i Rådet. Rådet kan enten vedtage, ændre eller forkaste forslaget. Med Lissabon-traktaten har Parlamentet desuden fået større magt, så parlamentarikerne nu også skal godkende Kommissionens forslag på de fleste områder. Parlamentet kan ligesom Rådet vedtage, ændre eller forkaste forslaget. For lobbyisterne handler det om at påvirke de nationale politikere og Europa-Parlamentarikerne.

© European Union, 2010

Kenyanske Alvim Mosioma, leder af Tax Justice Network Africa, arbejder for global skatteretfærdighed.

AP Photo

Den Store Skattejagt

De danske myndigheder er for alvor gået på skattejagt hos de store multinationale virksomheder, som år efter år formår at undgå at betale skat i Danmark. Problemet med virksomheder, der ikke betaler skat er dog endnu større for udviklingslandenes myndigheder, som i forvejen har alt for få penge i statskassen til at klare udfordringerne i forhold til for eksempel fattigdom, sundhed, uddannelse og infrastruktur.

PENGENE FOSSER UD AF UDVIKLINGSLANDENE

Det er ikke småpenge, virksomhederne hvert år snyder udviklingslandene for. Faktisk anslås det, at mellem 3.100 og 4.150 milliarder kroner hvert år flyttes illegalt ud af udviklingslandene på grund af virksomhedernes skatteunddragelse. Til sammenligning er den samlede årlige udviklingsbistand i verden kun omkring 700 milliarder kroner.

Det lyder måske umiddelbart håbløst, at udviklingslandene skulle kunne få virksomhederne til at betale skat, når selv det ressourcestærke danske skattevæsen har svært ved det. Men faktisk er der forskellige måder, man kan presse virksomhederne til at betale skat – og her spiller EU en afgørende rolle. Både Europa-Kommissionen og Parlamentet har offentliggjort politiske udspil om skat og udvikling, og begge lægger vægt på at yde mere bistand til udviklingslandenes skattemyndigheder samt på, at der vedtages nye internationale regler, der kan tvinge virksomhederne til at betale skat.

HVAD KAN MAN GØRE?

Dels kan man sørge for, at myndighederne i forskellige lande udveksler information med hinanden, så det bliver sværere for

virksomhederne at skjule deres overskud i de lande, hvor de skal betale skat. Derudover kan man tvinge virksomhederne til at aflægge regnskab for hvert land, de opererer i, så man kan se, hvor meget de tjener og dermed, hvor meget de bør betale i skat. Som reglerne er nu, skal virksomhederne kun offentliggøre ét samlet regnskab for deres aktiviteter i hele verden, og det gør det nemt for dem at skjule, hvordan de flytter deres overskud rundt mellem forskellige datterselskaber.

STÆRKE MODSTANDERE

Det europæiske netværk af udviklingsorganisationer, Concord Europe, arbejder sammen med andre europæiske netværk og tænketanke for at styrke udviklingslandene position overfor de multinationale virksomheder. Det gør de blandt andet ved at udarbejde rapporter og give input til Kommissionen og Parlamentet. Der er imidlertid også lande og virksomheder, der modarbejder indsatsen.

Et eksempel er EU-landet Luxembourg, der er et populært skattely. Det er derfor ikke overraskende, at det især er Luxembourg, der stikker en kæp i hjulet for, at Rådet vedtager fælles EU-regler til bekæmpelse af skattely. Andre modstandere er de store revisionsfirmaer. Det er disse firmaer, der skal udarbejde de nye regnskabsstandarder, men samtidig tjener de selv samme firmaer millioner på at rådgive multinationale virksomheder om, hvordan de kan slippe af sted med at betale så lidt som muligt i skat.

Skatteområdet er et godt eksempel på, hvordan EU's politik på mange områder er vigtig for udviklingslandene, og på hvordan forskellige interesser har betydning for, hvilken politik der bliver vedtaget.

Kinas nye rolle i Afrika

De europæiske lande har i mange hundrede år været tæt knyttet til det afrikanske kontinent. Men i de sidste par år har lande som Brasilien, Indien og særligt Kina meldt sig på banen med store politiske og økonomiske interesser i Afrika.

Den kinesiske regering siger selv, at de udelukkende indgår aftaler med de afrikanske lande, som er til fordel for Kina selv. Det kan f.eks. være aftaler, der giver Kina adgang til råstoffer som olie. Til gengæld bygger de effektive kinesiske bygningsarbejdere veje, jernbaner og stadioner. De kinesiske aftaler står i skarp kontrast til EU, som arbejder for fattigdomsbekæmpelse og demokrati – og ikke kun for sine egne interesser.

Alligevel er Kina blevet en populær samarbejdspartner for mange afrikanske lande, hvilket bl.a. skyldes at EU ofte plejer sine egne politiske interesser, f.eks. på handelsområdet, selvom unionen påstår at man udelukkende tilgodeser de afrikanske landes interesser. Det betyder, at EU tila tider fremstår hyklerisk, fordi man siger ét og gør noget andet. EU stiller samtidig krav om demokrati, god regeringsførelse og menneskerettigheder til de lande, man giver bistand til. Kina derimod, blander sig af princip ikke i andre landes interne politiske anliggender.

China Digital Times

DISKUSSIONSPØRGSMÅL

- Hvad er nogle af forklaringerne på, at EU's politikker på forskellige områder strider mod hinanden?
- Er det fair at lobbyister søger indflydelse i EU?
- Hvilke fordele og ulemper kan der være ved lobbyisternes indflydelse på de politiske beslutninger i EU?
- Hvordan kan lobbyister påvirke den politiske dagsorden selvom de ikke har nogen formel politisk indflydelse?

Vejen til indflydelse i EU

Som du kan læse i denne avis er EU et kompliceret samarbejde, hvor der ikke altid er sammenhæng mellem ord og handling.

Tilsammen er EU-landene verdens største økonomi, og blandt andet derfor er EU en vigtig aktør internationalt. De beslutninger, der træffes i Bruxelles, har på godt og ondt en enorm betydning for fattige mennesker i udviklingslandene. EU er verdens største donor af udviklingsbistand, men fører på andre områder politikker, som skader udviklingslandene.

Med Lissabon-traktaten har EU's medlemslande forpligtet sig til at arbejde for bekæmpelse af global fattigdom. Det er samtidig et mål at arbejde for FN's udviklingsmål – kaldet 2015-målene – blandt andet ved at sikre, at EU's politikker på forskellige områder ikke modarbejder målsætningen om fattigdomsbekæmpelse.

Det er dog lettere sagt end gjort at skabe sammenhæng i EU's politik. Mange forskellige interessegrupper arbejder for at få indflydelse i EU, og der er mange modstridende interesser at tage hensyn til.

Landbrugspolitikken er et godt eksempel på den kamp, der konstant foregår mellem forskellige grupper, som arbejder for at få indflydelse på EU's beslutninger. Nogle lande, herunder Danmark, mener, at støtten skal afskaffes, fordi den simpelthen koster for mange penge. Andre lande, for eksempel Frankrig, mener, at landbrugsstøtten er en vigtig del

af det europæiske samarbejde. Frankrigs argumenter er blandt andet, at landbrugsstøtten sikrer, at det europæiske landbrug er konkurrencedygtigt, og at landområderne i Europa vil dø hen, hvis støtten fjernes.

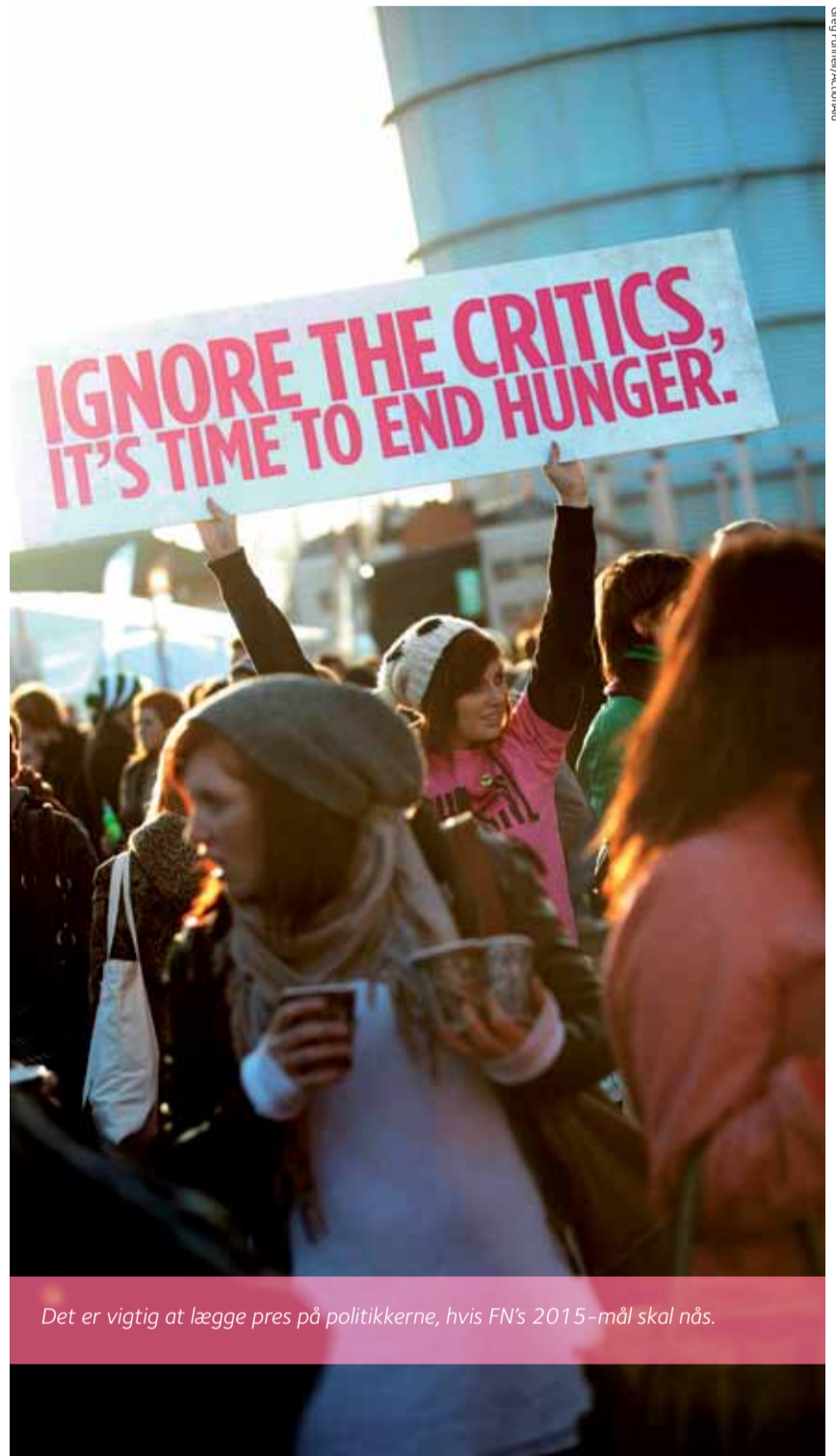
Desværre står den danske regering og de danske udviklingsorganisationer ret alene med ønsket om at afskaffe landbrugsstøtten. Landene i Syd- og Østeuropa gør det stort set umuligt at ændre politikken, på trods af dens skadelige effekt på udviklingslandene.

HVAD GØR MAN SÅ?

Det er ikke let at få 27 forskellige lande til at arbejde sammen om fælles politikker. Der er rigtig mange forskellige interesser, der skal tages højde for, og det handler derfor om, at landene skal skabe alliancer og finde de bedste argumenter til at overbevise de øvrige lande, så de kan få så meget indflydelse som muligt.

Samtidig gælder det også om at være realistisk og vælge sine kampe med omhu. Det handler om at finde steder, hvor man kan blive enig med andre grupper, hvis man skal have sine synspunkter igennem.

Det er altså en labyrint af lobbyvirksomhed, interesser og alliancer, der skaber mulighed for at få indflydelse i EU. Det er samtidig denne labyrint af organisationer, lande og personer, som er med til at bestemme retningen for EU.

Det er vigtig at lægge pres på politikkerne, hvis FN's 2015-mål skal nås.

Borgerinitiativet – en ny mulighed for folkelig indflydelse

Med Lissabon-traktaten har EU's borgere fået en ny mulighed for at få indflydelse på den politiske dagsorden i EU. Ved at indsamle en million underskrifter kan EU's borgere opfordre Europa-Kommissionen til at tage stilling til et lovforslag.

Borgerinitiativet er indført for at skabe et mere demokratisk EU med mulighed for direkte folkelig indflydelse. Som initiativet er udformet, kan det imidlertid blive svært for almindelige borgere at benytte den nye mulighed. For at oprette et initiativ skal man indsamle underskrifter fra minimum én million EU-borgere, der repræsenterer minimum en fjerdedel af EU's medlemslande.

Det betyder, at det formentlig ikke bliver et initiativ, som den almindelige borger kan gøre brug af, men det giver de europæiske lobbyorganisationer en mulighed for at tvinge Kommissionen til at overveje nye lovforslag, hvis der er bred folkelig opbakning.

Borgerinitiativet træder i kraft omkring årsskiftet 2011, og allerede nu er det lykkedes organisationerne Greenpeace og Avaaz at indsamle en million underskrifter for at forbyde brugen af genetisk modificerede afgrøder. Kommissionen har dog i første omgang afvist at godkende tiltaget som et borgerinitiativ, fordi underskrifterne er blevet afleveret, før initiativet er trådt endeligt i kraft.

Underskrifter leveret til miljøkommissæren Janez Potočnik